

Handläggare
Gunilla Schedin
Telefon: 08-508 09 277**Till**
Norrmalms stadsdelsnämnd

Reviderade riktlinjer för riksfärdtjänst - remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Carina Lundberg Uudelepp
t.f. stadsdelsdirektörSiw Lideståhl
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av ett förslag till revidering av stadens riktlinjer för riksfärdtjänst. Revideringen föranleds bl.a. av förändringar i lagen om riksfärdtjänst och ändrad rättspraxis.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna riktlinjerna som, jämfört med nu gällande riktlinjer, är betydligt mer utförliga och tydligt formulerade. De föreslagna riktlinjerna kommer därför att kunna ge en bra vägledning i handläggningen och därmed bidra till ökad rättssäkerhet och likställighet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av ett förslag från socialnämnden till revidering av stadens riktlinjer för riksfärdtjänst. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 september 2013.

Nuvarande riktlinjer antogs 2006. Revideringen föranleds av förändringar i lagen om riksfärdtjänst och ändrad rättspraxis. Det finns även behov av en tydligare vägledning vad gäller själva handläggningen.

Ärendet

Enligt lagen om riksfärdtjänst har kommunerna ansvar för att personer med en stor och varaktig funktionsnedsättning ges förutsättningar att, till motsvarande kostnader som andra, göra privata resor i Sverige i rekreationssyfte eller för enskild angelägenhet. Ansvaret innebär att kommunen ska ersätta den enskilde för den merkostnad som uppstår för resan.

Rätt till riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för resor till och från skola, arbete, sjukvård eller medicinsk behandling men däremot för att fullgöra förtroendeuppdrag i en förening, t.ex. handikappförening, dock inte i fackliga föreningar.

Riksfärdtjänst ska inte beviljas för att allmänna kommunikationer går för sällan eller vid fel tid och inte heller för resa med privatbil, hyrt fordon eller som ersättning till person som transporterar den enskilde.

Resan ska ske från en kommun till en annan. I Stockholm sträcker sig färdtjänstområdet över hela länet och riksfärdtjänst blir således aktuell först vid resor utanför länet.

Handläggning av ärendet

Ansökan

Ansökan om riksfärdtjänst ska vid behov kompletteras med läkarintyg eller annat som styrker funktionsnedsättningen och eventuella behov av specialinsatser under resa. Kontakt med exempelvis läkare, får endast tas efter samtycke från den enskilde. Ansökan kan inte avslås med hänvisning till att den enskilde inte ger sitt samtycke men denne ska då informeras om att detta kan påverka möjligheten att få tillstånd till riksfärdtjänst.

Ansökan bör göras i god tid, minst tre veckor, innan resan ska äga rum. Vissa situationer, t.ex. begravningar eller plötslig sjukdom, kan dock uppkomma med kort varsel. Ansökan kan inte avslås med hänvisning till att den inkommit för sent.

När den enskilde är under 18 år

Om den enskilde är under 18 år måste en prövning göras både utifrån lagen om riksfärdtjänst och föräldrabalkens bestämmelser om föräldraansvar. Om ett barn måste resa på ett dyrare sätt på grund av sin funktionsnedsättning har barnet rätt till riksfärdtjänst. Om man vid prövningen kommer fram till att barn i den åldern utan funktionsnedsättning inte gör den aktuella resan själva utan förälders sällskap, har föräldrarna ansvar för att följa barnet.

Val av färdmedel

Utgångspunkten vid val av färdmedel ska alltid vara vad som är ett normalt färd sätt på den aktuella sträckan för en person utan funktionsnedsättning. Riksfärdtjänst ska beviljas för det färd sätt, som med hänsyn till den enskildes funktionsnedsättning, är det minst kostsamma för kommunen.

Resa med taxi eller specialfordon är aktuell endast om den enskilde inte klarar att resa med allmänna kommunikationer ens med ledsagare.

Beslut om tillstånd för riksfärdtjänstresa

Beslut om riksfärdtjänst ska vara formulerat på ett sådant sätt att det inte kan uppstå oklarheter om innebörden. Vid prövning enligt lagen om riksfärdtjänst ska ingen prövning göras utifrån skälig levnadsnivå eller goda levnadsvillkor. Lagen om riksfärdtjänst skiljer sig därmed från socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

Huvudregeln är att beslut om tillstånd för resa med riksfärdtjänst fattas för en resa i taget. Undantag kan dock göras om särskilda skäl föreligger. Resorna ska då ske till samma adress och ha samma ändamål varje gång. Det kan t.ex. handla om att bevilja flera resor under en period av tre månader för att den enskilde ska kunna besöka en sjuk släkting.

Återkallelse av tillstånd

Beviljat tillstånd för riksfärdtjänst kan återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller om tillståndsinne-

havaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänst.

Överklagan

Beslut om avslag på ansökan om riksfärdtjänst kan överklagas. Detta gäller även avslag på ansökan om ledsagare, beslut om färd sätt (om annat än det ansökta) och beslut om återkallelse av tillstånd och ändring av föreskrifter.

Avgifter

Den som beviljats riksfärdtjänst betalar en egenavgift. Avgiften motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel för den aktuella resan.

Behov av stöd på resan

Ledsagare

Den som har behov av personligt stöd på resan, har rätt till ledsagare. Kommunens riksfärdtjänst ersätter ledsagarens samtliga resekostnader.

Att den som föreslås som ledsagare har ett eget intresse av resan, t.ex. en make som ledsagar sin maka, hindrar inte att denne anlitas som ledsagare. Även i detta fall reser ledsagaren avgiftsfritt.

Hjälpmedel

En del personer måste ha hjälpmedel med sig på resan, t.ex. rollator eller rullstol. Behovet av hjälpmedel kan vara avgörande för bedömningen av rätt till riksfärdtjänst liksom vilket färdmedel som den enskilde kan resa med. Huvudregeln är att personligt förskrivna hjälpmedel som behövs under själva resan får tas med.

Medresenär

Medresenär får medfölja i taxi eller specialfordon i mån av plats och betalar då samma egenavgift som den enskilde.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstavdelningen i samarbete med äldreomsorgsavdelningen. Normmalms råd för funktionshinderfrågor och stadsdelsnämndens pensionärsråd kommer att informeras om ärendet vid sina respektive sammanträden den 23 september 2013.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till de föreslagna riktlinjerna som, jämfört med nu gällande riktlinjer, är betydligt mer utförliga och tydligt formulerade. De föreslagna riktlinjerna kommer

därför att kunna ge en bra vägledning i handläggningen och därmed bidra till ökad rättssäkerhet och likställighet.

I stadens databaserade verksamhetssystem (Paraplyet) saknas idag mallar för handläggning av ärenden som rör riksfärdtjänst. Förvaltningen vill framhålla vikten av att för staden gemensamma mallar snarast möjligt tas fram.

Förvaltningen anser att det av riktlinjerna bör framgå att en särskild akt avseende riksfärdtjänst ska läggas upp även i de fall den enskilde har andra insatser.

Av förslaget framgår att ansökan om riksfärdtjänst bör göras i god tid, minst *tre* veckor, innan resan ska äga rum. Mot bakgrund av att Riksfärdtjänsten uttryckt att beställningen bör göras cirka tre veckor innan avresan anser förvaltningen att ansökan bör ha kommit in *fyra* veckor innan den planerade resan. För att kunna få en så korrekt bild som möjligt av den enskildes funktionsnedsättning kan handläggaren t.ex. behöva göra ett hembesök eller ta kontakt med läkare, särskilt om den enskilde inte är känd sedan tidigare.

Som framgår av ärendet är många tågstationer och flygplatser idag väl anpassade till personer med funktionsnedsättning och handläggaren måste därför ta reda på förhållandena vid de anhalter som den enskilde kommer att befinna sig på under resan. Som förvaltningen ser det bör detta också redovisas i bedömningen. Detta är särskilt viktigt i de fall den enskildes ansökan avslås på grund av att tillgänglighetsanpassningen, exempelvis i form av ledsagning gör att den enskilde bedöms kunna resa med allmänna kommunikationer utan ledsagare.

Vad gäller Norrmalm beviljades under förra året sammanlagt 35 personer, varav fyra barn, en eller flera resor till en kostnad om drygt 265 tkr.

Bilaga

Förslag till reviderade riktlinjer för riksfärdtjänst.